

Lausunto vanhustyön erikoisammattitutkinnon perusteista

Lausuntopyynnön diaarinumero: OPH/712/2020

Tutkinnot ja niiden osat lähtevät ikääntyneiden ihmisten tarpeista ja niistä tavoista, joilla niihin voidaan vastata. Ihmisoikeuskeskus pitää tätä oikeana näkökulmana.

Ammattitaitovaatimuksissa painotetaan monikulttuurista osaamista, kulttuurisia oikeuksia ja asiakkaan osallisuutta ja toimijuutta. Nämä lähestymistavat edistävät opiskelijoiden – tulevien työntekijöiden – kykyä tehdä työtään asiakkaiden oikeuksia kunnioittaen ja turvaten.

Ihmisoikeuskeskus kuitenkin ehdottaa, että kulttuuristen oikeuksien lisäksi opiskelijoilta edellytettäisiin myös muiden keskeisten perus- ja ihmisoikeuksien hallintaa. Mm. yksityiselämän suoja ja henkilökohtainen vapaus ovat käsitteitä, jotka olisi välttämätöntä hallita. Itsemääräämisoikeus on myös tärkeä osa-alue. Siitä on tutkintovaatimuksissa maininta, jonka mukaan opiskelijan tulee ”noudattaa toiminnassaan ammattieettisiä periaatteita erityisesti huomioidenmuistioireisen tai muistisairaana ihmisen itsemääräämisoikeuden.” Sanottu pitää luonnollisesti paikkansa ja ammattieettiset periaatteet ovat tärkeitä. Tutkintovaatimuksissa olisi kuitenkin käsiteltävä myös sitä, että itsemääräämisoikeuden tai muiden perusoikeuksien kunnioittaminen ei ole vain eettinen vaan myös juridinen kysymys ja että yksilön oikeudet ovat velvoittavia. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun itsemääräämisoikeutta tai muita perusoikeuksia rajoitetaan, kuten vanhuspalveluissa usein tehdään.

Valmistelija

Sanna Ahola

Ratkaisija

Sirpa Rautio